

Agatha
Christie

**MISS MARPLIN
SONUNCU İŐİ**

Tərcüməçi:
Afaq Mustafa

qanun nəşriyyatı

*Agatha
Christie*

**MISS MARPLE'S
FINAL CASES**

Unikal qadın xəfiyyə miss Marpl indiyə qədər bir çox mürəkkəb cinayət işlərinin üstünü açıb, lakin onun bu istedadı heç vaxt, heç yerdə sonuncu işlərdə olduğu qədər, yəqin ki, parlamayıb.

Bu hekayələr toplusu da elə həmin işlərdən bəhs edir.

Dahi xəfiyyənin qarşısında oğulanmış zinət əşyalarını tapmaq, vəsiyyətnamədəki sirri açmaq, ölçü lenti ilə qatili tapmaq, yazıya əsaslanaraq qətl hadisəsini açıqlamaq, fırıldaqçıları ifşa etmək, eyni zamanda, vəkilə müştərisini müdafiə etməkdə kömək etmək dayanır. Bundan əlavə, topluya çox maraqlı olan daha üç əhvalat da daxildir.

Agatha Christie MISS MARPLE'S FINAL CASES
Aqata Kristi MİSS MARPLIN SONUNCU İŞİ
Bakı, Qanun Nəşriyyatı, 2023, 192 səh.

Janr: fiction/roman/detektiv
Ölçü: 130x200 mm
Cild: yumşaq
Çapa imzalandı: 02.09.2023

Naşir: Şahbaz Xuduğlu
Tərcüməçi: Afaq Mustafa
Redaktor: Gülüstan Bağirova
Korrektorlar: Şəhla Yarıbəyli, Aysel Rzazadə
Texniki redaktor: Aygül Yelmarlı
Mətn dizaynı: Ramin Əli
Qapaq dizaynı: Rafael Qasım

Qanun Nəşriyyatı
İstanbul Copyright Awards-ın qalibi
Bakı, AZ 1102, Tbilisi pros., 76
Tel: (+994 12) 431-16-62; 431-38-18
Mobil: (+994 55) 212-42-37
e-mail: info@qanun.az
www.qanun.az
www.fb.com/Qanunpublishing
www.instagram.com/Qanunpublishing

ISBN 978-9952-38-787-2

© Qanun Nəşriyyatı, 2023
Miss Marple's Final Cases™ is a trade mark of Agatha Christie Limited and Agatha Christie® Marple® and the Agatha Christie Signature are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. Copyright © 1979 Agatha Christie Limited. All rights reserved. www.agathachristie.com

Bu kitabın Azərbaycan dillinə tərcümə və yayım hüquqları "Qanun Nəşriyyatı"na məxsusdur. Kitabın təkrar və hissə-hissə nəşri "Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa ziddir

Müqəddəs yer

Keşişin arvadı əlində bir qucaq payızgülünü sinəsinə sıx-mış halda kilsəyə bitişik olan evlərinin tinindən çıxdı. Bağın bir topa yapışqan palçığı onun başmaqlarının sərt altlığına yapış-mışdı: elə burnunda da belə ləkə var idi, ancaq o özü bundan xəbərsiz idi.

O, həncaması yarıya qədər qırılmış paslı darvazanı aç-maq üçün bir az əlləşdi. Əsən külək nimdəş fetr şlyapasını sürüşdürərək ona əvvəlkindən daha pis görkəm vermişdi.

– Səni zibilə qalasan! – Banç dedi.

Körpənin doğulması ilə yaranan xoşbəxtlik dönəmində valideynləri onu Diana adlandırmışdılar, lakin anadan olan-dan bəri hamı onu Banç deyə səsləyirdi. O, əlində payızgülü ilə kilsənin həyətidən keçib, məbədin qapılarına yaxınlaşdı.

Noyabr havası rütubətli və ilıq idi. Səmada buludlar sürüklənərkən ardlarında arabir mavi boşluqlar qoyurdular. Kilsənin içərisi qaranlıq və soyuq idi: burada ancaq ibadət za-manı istilik yandırılırdı.

– Brrrrr! – Banç təsirli surətdə dedi. – Burada donub öl-məyimi istəmirəmsə, tələsməliyəm.

Daimi təcrübə sayəsində qazandığı cəldliklə lazım olanları yığdı: vazanı, su ilə dolu bardağı, çiçək altlığını. “Heyif zanbaqlarımız yoxdur, – Banç fikirləşdi. – Bu ölgün payızgülü məni zara gətirdi”.

Onun bacarıqlı əlləri çiçəkləri cəld yerləşdirdi və tezliklə kilsənin yığışdırılması başa çatdı. Burada orijinallığa, kübarlığa zərrə eyham yox idi, heç Banç Harmonun özündə nə orijinallıq, nə kübarlıq var idi. Amma bununla belə, çiçəklər kilsəyə səliqəli və xoş görkəm verirdi.

Banç vazı ehtiyatla götürərək yan artırmaya qalxdı və səcdəgaha yollandı. Həmin vaxt günəş ətrafa boylanırdı. Onun işıqları viktorian dövründə yaşamış zəngin şəxsin hədiyyəsi olan Şərq pəncərəsinin vitrajının göy-qırmızı qammasından boylanırdı. Təəssürat gözlənilməz və inanılmaz idi. “Bahalı daşqaşlar kimi”, – Banç düşündü. Birdən ayaq saxlayaraq, önünə baxdı. Səcdəgaha qalxan pilləkənin pilləsində qara, bükülmüş vəziyyətdə bir adam vardı. Çiçəkləri əzməmək üçün Banç onları döşəməyə qoydu, yaxına gedib əyildi. Bu üzü üstə uzanmış bir kişi idi. Banç onun yanında dizləri üstə çökdü və onun üzünü astaca yuxarı çevirdi. Barmaqları ilə kişinin nəbzini tutdu: nəbzi çox zəif və dəyişkən idi, bu, kişinin eynən sifətinin yaşılımtıl rəngi kimi şübhəyə yer qoymurdu: Banç kişinin ölüm ayağında olduğunu anladı.

Kişiyə qırx beş yaş vermək olardı: əynində qara rəngli deşilməmiş kostyum var idi. Nəbzini yoxlamaq üçün qaldırdığı cansız qolunu buraxaraq Banç kişinin o biri əlinə baxdı: o, əlini yumruqlayaraq sinəsinə sıxmışdı. Banç kişinin həmin əlinin arasından tampona, yaxud da yaylığa bənzər nəşə gördü. Ətraf qırmı-

zı ləkələrlə boyanmışdı: Banç bunun qurumuş qan olduğunu təxmin etdi. O, dizləri üstə oturub, qaşqabağını tökdü.

Kişinin bayaqdan yumulmuş gözləri birdən açıldı və baxışları Bançın üzündə dayandı. Onun baxışları dolanmırdı, şüursuz deyildi, əksinə, canlı və mənalı idi. Dodaqları tərpəndi; qa-bağa əyilən Banç yalnızca bir kəlmə eşitdi:

– Müqəddəs...

Qadına elə gəldi ki, bu sözü deyərkən zəif təbəssümü adamın üzünü işıqlandırdı. Onun nə söylədiyinə şübhə yox idi, çünki kişi yenidən təkrar etdi:

– Müqəddəs...

Sonra o, sakit, aramla nəfəs aldı və gözləri yumuldu. Banç yenidən onun nəbzini yoxladı. Nəbzi hələ də vururdu, lakin artıq daha zəif və fasiləli idi. Banç qətiyyətlə ayağa qalxdı.

– Tərpənməyin, – o dedi, – ayağa durmağa da cəhd etməyin. Kömək gətirmək üçün gedirəm.

Kişi yenidən gözlərini açdı; indi onun baxışları şərq tərəfdəki pəncərədən düşən əlvan günəş şəfəqlərinə dikilmişdi. O, yenidən nəsə dedi, amma Banç aydın başa düşə bilmədi. Lakin sözlərin sanki ərinin adını xatırlatdığını təəccüblə düşündü.

– Cüliyan? – o soruşdu. – Cüliyanı görmək üçün buraya gəlmisiniz?

Cavab gəlmədi, kişi gözləri yumulu halda uzanmışdı; nəfəsi asta-asta, ağır-ağır sinəsindən qopurdu.

Banç çevrilib cəld kilsədən çıxdı. Saatına nəzər salıb razılıqla başını tərpətdi: həkim Qriffits belə erkən çıxıb getməz. Onun evi kilsədən iki addımlıq məsafədə yerləşirdi.

O nə qapının zəngini çaldı, nə də döydü: qəbul otağından keçib, birbaşa kabinetə daxil oldu.

– Dərhal mənimlə getməlisiniz, mister Qriffits, – Banç dedi. – Kilsədə bir nəfər ölür.

Bir neçə dəqiqə sonra həkim can üstə olan adama ötəri nəzər salıb ayağa durdu.

– Onu sizin evinizə aparmaq olar? – o soruşdu. – Onu orada müşahidə etmək mənə daha rahat olardı, amma düzünü desəm, ümid heç yoxdur.

– Əlbəttə, – Banç dedi. – Mən öndən gedib hər şeyi hazırlayım və Harperlə Consu göndərim. Onlar onu daşımağa sizə kömək edərlər.

– Çox sağ olun. Sanitar maşını göndərmələri üçün sizin evdən zəng vuraram, amma qorxuram, maşın gələnə qədər...

O, sözünü bitirmədi.

– Daxili qanaxması var? – Banç xəbər aldı. Həkim başı ilə təsdiqlədi.

– Bəs o, buraya necə gəlib çıxıb? – həkim maraqlandı.

– Çox güman, bütün gecəni burada keçirib, – Banç düşüncə ilə cavab verdi. – Harper səhərlər işə gedəndə kilsəni açır, amma, adətən, buraya girmir.

Beş dəqiqə sonra həkim Qriffits dəstəyi yerə qoyandan sonra onun üçün hazırlanmış yataqda uzanan yaralının yanına qayıtdı, Banç da burada idi, müayinədən sonra su ilə dolu qab gətirərək ətrafı təmizləyirdi.

– Hər şey qaydasındadır, – Qriffits dedi, – sanitar maşın çağırıdım və polisə məlumat verdim.

O, qaşlarını çataraq dayanmışdı və ölüm ayağındakı xəstəyə baxırdı. Xəstə gözlərini yumaraq uzanmışdı, sol əli konvulsiv hərəkətlə yığılıb-açılırdı.

– Onu güllə ilə vurublar, – Qriffits dedi, – özü də çox yaxın məsafədən. Qanaxmanı dayandırmaq üçün yaylığını büküb, yarasına sıxıb.

– Vurulandan sonra uzağa gedə bilərdimi? – Banç xəbər aldı.

– Əlbəttə, bu, mümkündür. Ölümcül yaralanmış adamların ayağa durub küçə ilə sanki heç nə olmamış kimi getdiyi, on-on beş dəqiqə sonra qəfildən yerə yıxıldığı hallar olub. Buna görə də onun kilsədə güllələndiyini iddia etmək olmaz. Bu, kilsədən müəyyən qədər məsafədə də baş vermiş ola bilər. Əlbəttə, onun özünü güllələdiyi də istisna deyil, əlindən tapançanı salıb, sonra səndələyə-səndələyə kilsəyə qədər gəlib çıxıb. Amma başa düşə bilmirəm, niyə o sizin evə deyil, kilsəyə yollanıb.

– Bu suala mən cavab verə bilərəm, – Banç dedi. – O öz hərəkətini “Müqəddəs yer” sözlərini söyləməklə izah etdi.

Həkim təəccüblə ona baxdı:

– Müqəddəs yer?

– Budur, Culian da gəldi, – Banç holland ərinin ayaq səslərini eşidəndə dedi. – Culian, bura gəl.

Keşiş Culian Harmon otağa daxil oldu. O, bir çox “kitab-sevər” alimə xas olan özünü inamsız aparmaq tərzinə görə öz yaşından daha böyük görünürdü.

– İlahi! – o, taxtın üstündə uzadılmış adama və cərrahi alətlərə heyrətlə baxıb, ucadan dedi.

Banç həmişə olduğu kimi yığcam izah etdi:

– Mən onu ölümcül halda kilsədə tapdım. Onu güllə ilə vurublar. Sən onu tanıyırsan, Culian? Mənə elə gəldi, o sənın adını söylədi.

Keşiş taxta yaxınlaşdı və diqqətlə can üstə olan adama baxdı.

– Yazıq, – o, başını bulayaraq dedi. – Yox, onu tanımıram. Onu heç vaxt görmədiyimə, demək olar, əminəm.

Bu an can üstə olan xəstə gözlərini yenidən açdı. O, həkimə, keşişə, keşişin arvadına baxdı və baxışlarını onun üzərində saxladı. Qriffits irəli addım atdı:

– Bizə söyləyə bilərsinizmi... – o, qətiyyətlə sözə başladı. Lakin adam gözlərini Bançdan çəkmədən zəif səslə söylədi:

– Sizdən rica edirəm, rica edirəm... – Bundan sonra onun bədəni titrədi və canını tapşırıldı...

Serjant Heys karandaşın ucunu dili ilə yaladı və qeyd dəftərçəsinin səhifəsini çevirdi.

– Mənə deyə biləcəkləriniz ancaq bunlardır, missis Harmon?

– Bəli, hamısı bunlardır, – Banç cavab verdi. – Bunlar da onun paltosunun cibindən çıxan əşyalardır.

Masanın üstündə serjant Heysin dirsəyinin yanında pulqabı, üzərində yarısı silinmiş “U. C.” inisialları həkk olunmuş köhnə saat və Londona qayıtmaq üçün bilet var idi.

– Bu adamın kim olduğunu aydınlaşdırdınız? – Banç xəbər aldı.

– Mister və missis Ekkls adlı şəxslər polis şöbəsinə zəng vurublar. Mərhum, deyəsən, qadının qardaşı olub. Onun soyadı Sendburndur. Onların sözlərinə görə, onun səhhəti və əsəbləri çoxdandır qaydasında deyilmiş. Son vaxtlar vəziyyəti daha da pisləşibmiş. Srağagün o, evdən gedib və bir daha qayıtmayıb. Özü ilə də tapança götürübmüş.

– O, buraya gəlib və özünü güllələyib? – Banç sual verdi. – Axı niyə?

– Anlayırsınızmı, o, depressiyada imiş...

Bağ onun sözünü kəsdi:

– Bunu demirəm, niyə məhz burada olduğunu soruşuram.

Bu suala serjant Heys, görünür, cavab verə bilmirdi. O, bir-başa cavabdan yayınaraq dedi:

– Buraya o, saat beş avtobusu ilə gəlib.

– Bəli, – Bağ yenidən dedi. – Amma niyə?

– Bilmirəm, missis Harmon, – serjant etiraf etdi. – Buna izah verə bilmirəm. Psixoloji tarazlıq pozulanda...

Bağ onun əvəzinə sözünü bitirdi:

– Həmin adamlar bunu ilk olduqları yerdə edirlər. Amma bununla belə, bunun üçün bu qədər uzağa getməyə gərək görmürəm. O, burada heç kimi tanımırdı, elə deyilmi?

– Hər halda, burada onun tanışının olub-olmamasını müəyyənləşdirməyə hələ ki müvəffəq olmamışıq, – serjant dedi. O, müqəssircəsinə boğazını arıtlayıb dedi:

– Madam, əlbəttə, əgər narazı deyilsinizsə, bəlkə, mister və missis Ekkls buraya, sizə gəldi.

– Əlbəttə, narazı deyiləm, – Bağ cavab verdi. – Bu, təbiidir. Daha çox məlumat almaq istərdim, axı mənim onlara verəcək məlumatım, demək olar ki, yoxdur.

– Yaxşı, mən getdim, – serjant dedi.

– Məni bir şey sevindirir, – Bağ bu qənaətə gəldi. – Bunun qətl olmadığı üçün Tanrıya təşəkkür edirəm.

Keşişin evinin darvazasının önünə bir maşın yaxınlaşdı. Serjant maşına baxaraq bildirdi:

– Deyəsən, sizinlə danışmaq üçün mister və missis Ekkls gəldi, madam.

Bağ öncədən hiss etdiyi ağır sınağın intizarı ilə gərildi.